

Tiedekunta - Fakultet - Faculty Käyttötymistieteellinen tiedekunta	Laitos - Institution - Department Kotitalous- ja käsityötieteiden laitos	
Tekijä - Författare - Author Riina Pykäri		
Työn nimi - Arbetets titel - Title Kotitalouksien ympäristöasenteet ja niiden muutos FIN-MIPS Kotitalous -tutkimukseen osallistumisen aikana		
Oppiaine - Läroämne - Subject Kotitaloustiede		
Työn laji ja ohjaaja(t) - Arbetets art och handledare - Level and instructor Pro gradu -tutkielma, Vuokko Jarva	Aika - Datum - Month and year Kesäkuu 2008	Sivumäärä - Sidoantal - Number of pages 90+14
Tiivistelmä - Referat - Abstract Tämän tutkimuksen tarkoituksena on selvittää FIN-MIPS kotitaloustutkimukseen osallistuneiden kotitalouksien ympäristökäsityksiä ja ympäristöasenteita sekä tarkastella käsitysten muutosta. Aiemmat ympäristövastuullista käyttäytymistä selvittäneet tutkimukset osoittavat luontosuhteen ja sosiokonstruktivistisen oppimisen olevan kotitalouksien ympäristövastuullisen käyttäytymisen taustalla. Tutkimuksen otoksena oli 27 FIN-MIPS Kotitalous -tutkimuksen kotitaloutta Uudeltamaalta, Päijät-Hämeestä ja Pirkanmaalta. FIN-MIPS Kotitalous -tutkimus on Suomen luonnonsuojeluliiton organisoima tutkimushanke, jonka päärahoittaja on Suomen ympäristöministeriö. Hankkeen tavoitteena on kestävän kuluttamisen vakiinnuttaminen. MIPS (material input per service unit) on Saksassa Wüpperthal-instituutissa kehitetty ekotehokkuuden laskentamalli luonnonvarojen kulutuksen seurantaan. Tässä tutkimuksessa on hyödynnetty projektissa saatuja tuloksia kotitalouksien luonnonvarojen kulutuksen osalta. Tutkimus on luonteeltaan kuvaileva, laadullinen tutkimus, vaikka toisena aineistonkeruumenetelmänä oli kyselylomake. Kotitaloudet täyttivät kyselylomakkeet ennen osallistumistaan (N=36) kotitalouksien kuuden viikon mittaiseen kulutusseurantajaksoon syyskuussa 2007 sekä jakson jälkeen (N=31). saatuaan tietoonsa oman kotitaloutensa todellisen luonnonvarojen kulutuksen eri osa-alueilta Lopputapaamisten yhteydessä järjestettiin ryhmäkeskustelut, joissa kartoitettiin osallistujien käsityksiä ja oppimisprosessia. Kyselylomakkeiden tulokset analysoitiin SPSS-ohjelmaa käyttäen, ja haastattelujen sekä lomakkeen avoimet kysymykset analysoitiin sisällönanalyyseillä abduktiivisesti teemoitellen. Keskeisin johtopäätös on, että kotitalouksien asenteilla ei suoraan voida osoittaa olevan vaikutusta ympäristövastuulliseen käyttäytymiseen kotitalouksien luonnonvarojen kulutuksessa. Sen sijaan kotitalouden MIPS korreloi vastaajan tulojen, asunnon koon ja autojen määrän kanssa. Tutkimuksen kotitaloudet ovat asenteidensa suhteen melko homogeenisesti ympäristöorientoitunut joukko, mutta luonnonvarojen kulutuksessa on suuria eroja. Asenteet muokkautuvat sosiaalisessa vuorovaikutuksessa sosiaalisesti hyväksyttäväksi tutkimuksen aikana. Asenteiden ja käyttäytymisen ristiriita näkyy aineistossa. Kotitalouksien jäsenet arvioivat oman osallistumisensa ja saamansa tiedon itselleen merkityksellisenä. Osallistuminen projektiin muutti vastaajien ennakkokäsityksiä ekologisuudesta kohti MIPS:n kokonaisvaltaisempaa käsitystä luonnonvarojen kulutuksesta. Oppimiseen ja muutokseen liittyy aluksi hämmennys, josta seuraa syvällisempää oppimista. Tämän tutkimuksen seuranta pysähtyi tuohon osallistujien hämmennyksen tilaan. Jatkotutkimuksella voitaisiin arvioida osallistumisen ja oppimisen pidempiaikaisia vaikutuksia. Tutkimus herätti osallistujissa halun jatkaa oman kotitaloutensa ympäristövastuullisuuden seurantaan. Jatkossa voisi menetelmää kehittää selkeästi toimintatutkimuksen ja tutkittavien vielä aktiivisemmän osallistamisen suuntaan. Tämän tutkimuksen perusteella voidaan todeta osallistumisen kokemuksen vaikuttaneen tutkittavien ajatteluun synnyttäen säröjä aiemmissa ympäristövastuun konstruktioissa kritiikin ja ristiriitaisten tunteiden muodossa.		
Avainsanat - Nyckelord - Keywords Ympäristövastuullinen käyttäytyminen, luontosuhde, asenteet, MIPS, käyttäytymisen muutos, oppiminen		
Säilytyspaikka - Förvaringsställe - Where deposited Helsingin yliopiston käyttäytymistieteellisen tiedekunnan kirjasto		
Muita tietoja - Övriga uppgifter - Additional information		